



Alla mainittu asiakirja on allekirjoitettu Espoon sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

ALLEKIRJOITUKSET

| | |
|-------------------|--------------------|
| Allekirjoittaja | Svahn Sanna |
| Allekirjoitusaika | 12.03.2021 14:08 |

ASIAKIRJAT

| | |
|-----------|--|
| Asiakirja | Vastaus Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto- ja selvityspyyntöön ESAVI/36357/2020.pdf |
| Liite 1 | Vuosivertailu lastenneuvolan kontakteista.pdf |

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
PL 1
13035 AVI

Viite: ESAVI/36357/2020

Vastaus Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto- ja selvityspyyntöön ESAVI/36357/2020

Vastaus Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto- ja selvityspyyntöön ESAVI/36357/2020 (saapunut 4.2.2021) koskien lasten määräaikaisiin terveystarkastuksiin pääsyä Espoon, Helsingin ja Kauniaisten alueella.

Vastauksessa selvitetään lastenneuvoloiden terveydenhoitajien sekä lääkärien toteuttamia määräaikaistarkastuksia sekä kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluvien rokotusten toteuttamista Espossa.

Selvitys sisältää kirjallisen yhteenvedon lasten määräaikaisiin terveystarkastuksiin pääsyn odotusajoista 1.3.2020-31.1.2021 väliseltä ajalta sekä syistä, jotka ovat johtaneet tilanteeseen ja toimenpiteistä, joita on tehty ja tehdään asian parantamiseksi.

Lisäksi liitteenä on tiivistetty tilastotieto.

Terveystarkastajien ja lääkärien toteuttamat määräaikaistarkastukset ja rokotukset

1- vuotiaiden ja sitä nuorempien neuvolakäynnit toteutettiin normaalisti.

Koronapandemian vuoksi maaliskuussa 2020 lastenneuvolassa supistettiin toimintaa siten, että leikki-ikäiset otettiin määräaikaistarkastukseen tarpeen mukaan ellei perheellä, neuvolassa, varhaiskasvatuksessa tai muilla kumppaneilla ollut lapsesta huolta. Heille tarjottiin kuitenkin rokotusaika, jotta rokotusohjelman mukaiset rokotukset saatiin annetuksi. Myös kasvukontrolliin oli mahdollisuus saada aika. Rokotus- ja kasvukontrolliaikoja annettiin kevään, kesän ja alkusyksyn aikana. Perheille taattiin aina oikeus päästä tarkastukseen, jos perhe koki siihen tarvetta, mutta aktiivisesti heitä ei kutsuttu. Poisjäävien prosessiin kiinnitettiin erityistä huomiota. 4 kertaa vuodessa käydään läpi neuvolasta poisjäävät erityisen tarpeen ja huolen asiakkaat. Heitä kutsutaan vastaanotolle n. 3 kertaa kirjeellä tai puhelimitse.

Poiketen edellä mainitusta kutsuttiin 1,5- ja 4 -vuotiaat laajaan terveystarkastukseen. Kaikkia tarkastuksia ei pystytty toteuttamaan suositellussa ajankohdassa, jolloin 1,5 -vuotiaan laaja tarkastus saattoi toteutua vasta 2 -vuotiaana ja 4 -vuotiaan laaja tarkastus enemmän kuin + 2-3 kk syntymäpäivästä.

Näin ollen odotusaika joidenkin lasten kohdalla saattoi olla puolikin vuotta. Erityisesti lääkärin tarkastuksissa oli viivettä, kuitenkin kaikki 4 -vuotiaat pyrittiin saamaan myös lääkäriin.

Mikäli tarkastusaika on viivästynyt, tarkastusten tilastotiedot eivät siirry THL:n AvoHilmoon. Myös tilastointivirheet estävät oikean tiedon siirtymisen AvoHilmoon. Erityisesti 1,5v vähäisempien tarkastusten määrä selittyy sillä, että heidän tarkastukset tehtiin 2 v. tarkastuksen kohdalla. Tällöin tilastointi saatettiin tehdä 2v. tarkastuksiin eikä 1,5v. laajaksi tarkastukseksi. Muita tilastointiin perustuvia virheitä ovat seuraavat:

- tilastointi on tehty väärään palvelumuotoon (esim. tilastointi äitiysneuvolakäynniksi, vaikka lastenneuvolan käynti)
- virhetilastoja ei ole korona-aikana pyydetty työntekijöiden korjattavaksi
- vuonna 2020 on ollut myös teknisiä ongelmia rokotuksen ROS -lomakkeen tietojen siirtymisessä, jolloin kaikki rokotetiedot eivät ole siirtyneet AvoHilmoon, vaan ne näkyvät vain Espoon omissa tilastoissa

1.3.2020-31.1.2021 välisenä aikana rokotusohjelman mukaisia **rokotuksia** on Espoon oman tilastoraportin (liite) mukaan annettu miltei sama määrä kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna, vain noin 1 % vähemmän (asiakkaita noin 3 % vähemmän).

1.3.2020-31.1.2021 välisenä aikana **terveydenhoitajan kontakteja** määräaikaistarkastusten ja laajojen tarkastusten osalta Espoon oman tilastoraportin (liite) mukaan on noin 11 % vähemmän kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna.

1.3.2020-31.1.2021 välisenä aikana **lääkärin kontakteja** määräaikaistarkastusten ja laajojen tarkastusten osalta Espoon oman tilastoraportin (Liite) mukaan on noin 9 % vähemmän kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna.

Kesälomakauden jälkeen palattiin mahdollisimman normaaliin toimintaan ja lisäksi yritettiin purkaa kevään ja kesän aikana väliin jääneitä tarkastuksia tarjoamalla lyhyitä kasvukontrolli ja rokotusaikoja leikki-ikäisille, jotka eivät vielä olleet neuvolassa käyneet. Syksyllä tilanne jälleen kiristyi ja 10/2020 tehtiin priorisointia, mikä jatkuu edelleen.

Nyt 5 -vuotiaat saavat neuvola-ajan tarveharkintaisesti. Kevään tai kesän aikana väliin jäänyt neuvola-aika toteutetaan vain tarpeen mukaan. Kuitenkin lapsille, joilla on vanhempien, terveydenhoitajan, varhaiskasvatuksen tai muiden toimijoiden esille tuoma huoli tai yksilöllinen tarve, varataan aika neuvolaan joko puhelin-, etä- tai neuvolavastaanotolle. Espoon neuvoloissa on käytössä poisjäävien prosessi, jonka avulla saadaan kutsuttua erityisen tuen tarpeen ja huoli-asiakkaat neuvolaan, mikäli he eivät itse ole olleet yhteydessä.

Tavoitteen on ollut, että kevään 2021 aikana voidaan palata normaaliin terveystarkastusohjelmaan, mutta sitä ei ole voitu vielä toteuttaa. Tammikuussa alkanut koronarokottaminen tulee verottamaan myös neuvolan resurssia, jonka vuoksi voi olla mahdollista, että joudumme edelleen tiukentamaan priorisointia.

Taustalla olevia syitä pidentyneisiin odotusaikoihin:

Koronan aiheuttamat lukuisat muutokset ovat vaikuttaneet syntyneeseen tilanteeseen:

- normaali neuvolan vastaanottoajat eivät ole tahtoneet riittävästi perheessä olevien monenlaisten koronasta aiheuttavien asioiden käsittelyyn
- Koronatartunnan takia neuvoloita jouduttu sulkemaan
- asiakasaikojen siirrot ja peruutukset johtuen lukuisista ja pitkään jatkuneista sairauspoissaoloista, lääkärimiehityksen muuttumisesta sekä näistä johtuvista uudelleen organisoitumisista ja järjestelyistä
 - o henkilöstön sairauspoissaoloja on vuonna 2020 ollut edellistä vuotta selkeästi enemmän
 - o asiakasaikoja on ollut tarjolla vähemmän, jolloin aikojen saatavuuteen on tullut viivettä
- lääkäriajoja on ollut vähemmän
 - o terveydenhoitajat ovat tehneet normaalia enemmän jälkitarkastuksia äitiysneuvolassa, jolloin terveydenhoitajan vastaanotoille on jäänyt vähemmän aikaa
- neuvolan puhelinpalvelun ruuhkautuminen
 - o terveydenhoitajia on siirretty neuvolasta puhelinpalveluun, jolloin vastaanotoille on jäänyt vähemmän aikaa
- työntekijöiden siirtyminen kokonaan muihin tehtäviin turvaamaan kriittisiä palveluita, (mm. vanhustenpalvelut) on vähentänyt vastaanottojen määrää
- koronan/karanteenin aiheuttamat uudelleenjärjestelyt työyksiköissä
 - o jatkuvasti muuttuneet kansalliset ja kunnalliset ohjeet ovat edellyttäneet jatkuvaa toiminnan uudelleen muotoilua ja tämä on myös vähentänyt asiakastyöhön käytettävää resurssia
- nopeasti käyttöön otetut uudet menetelmät korvaamaan normi vastaanottojen tarvetta ja tueksi vastaanotoille
 - o esim. etäyhteyksien kehittäminen ja opettelu
- osa asiakkaista on itse perunut neuvola-ajan, koska ei ole halunnut tulla neuvolaan koronapandemian vuoksi

Henkilöstön rekrytointihaasteet:

- neuvolan resurssiin on ollut vaikuttamassa myös se, että aikaisempaa enemmän työntekijät ovat irtisanoutuneet ja siirtyneet muihin tehtäviin
 - o syynä mm. parempi palkka muualla ja työssä kuormittuminen, joka näkyy vahvasti myös Kunta10 tuloksissa
- kaikkia sijaisuuksia ei ole saatu täytettyä, jolloin asiakastyö kärsii ja kuormittaa tiimejä

- lisäksi uudet työntekijät ovat kovin kokemattomia, joten perehdyttämiseen käytetään tavallista enemmän aikaa, joka on myös pois asiakastyöstä

Tehtyjä toimenpiteitä

Neuvoloihin on palkattu työllisyystuen kautta aulaemäntiä vahvistamaan asiakasohjaamista tavoitteena vapauttaa terveydenhoitajia tekemään omaa asiakastyötään

- kesällä 2020 palkattiin nuoria kesätyöntekijöitä vastaavaan tehtävään
- lisäksi koronavuoden aikana aulaemäntiä on saatu Espoon muilta palvelualueilta, joissa toimintaa on koronan vuoksi supistettu

Koulu- ja opiskeluterveydenhoidon terveydenhoitajia sijoitettiin kesäaikana neuvolan puhelinpalveluun ja asiakasvastaanottotyöhön.

Koulu- ja opiskeluterveydenhoidon lääkäreitä sijoitettiin keväällä ja kesällä 2020 myös neuvolaan, jotta saatiin vapautettua lääkäreitä terveysasematyöhön ja toteutettua mm. 1,5 – ja 4 -vuotiaiden lääkärikäynnit.

Espoon neuvolatoiminnassa resurssia parantavat myös määräaikaiset

- 2 terveydenhoitajan seniorivakanssia
- 1 terveydenhoitajan juniorivakanssia
- 1 maahanmuuttajamallin mukaan rekrytoitu terveydenhoitaja

Lisäksi neuvolatoimintaan on saatu 1.1.2021

- 1 uusi terveydenhoitajan vakanssi
- 1 terveydenhoitajan vakanssi vuodelle 2021

Lisätietoja antaa: Arja Erma, päällikkö, neuvolatoiminta, 050-344 4583.

Liitteenä: Vuosivertailu lastenneuvolan kontakteista

Sanna Svahn
vs. perusturvajohtaja
etunimi.sukunimi@espoo.fi
09 816 21